

Συμβουλίου της Επικρατείας: 4197/2000 (τμήμα Α)

Πηγή: Ε.Α.Ε.Α. 36/02 σελ. 505

Εργατικό ατύχημα. Αναπηρία. Ασφαλιστική παροχή από ΙΚΑ. Αρμοδιότητα υγειονομικών επιτροπών ΙΚΑ

Ο ασφαλισμένος του ΙΚΑ δικαιούται να λάβει ασφαλιστική παροχή όχι μόνο όταν η βλάβη από το ατύχημα επέφερε καθαυτή την αναπηρία του σε ποσοστό, που δικαιολογεί τη χορήγηση της παροχής, αλλά και όταν η βλάβη από το ατύχημα επέφερε το ίδιο αποτέλεσμα λόγω της προηγούμενης γενικότερης κατάστασης της υγείας του ασφαλισμένου, η οποία όμως δεν το εμπόδιζε να εργασθεί μέχρι την επέλευση του ατυχήματος.

Οι υγειονομικές επιτροπές του ΙΚΑ είναι αρμόδιες για την από ιατρικής άποψης διαπίστωση της φύσης, των αιτιών, της έκτασης και της διάρκειας της σωματικής και πνευματικής πάθησης ή βλάβης του ασφαλισμένου, οι δε γνωματεύσεις αυτών, είναι, ως προς τα ανήκοντα στην αρμοδιότητα αυτών τεχνικής φύσης θέματα, δεσμευτικές για τα αρμόδια για την απονομή της παροχής αυτής ασφαλιστικά όργανα και περαιτέρω για τα διοικητικά δικαστήρια.

Πρόεδρος: ο πρόεδρος του Α' τμήματος κ. Ν. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Εισηγητής: η πάρεδρος κ. Α. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

Δικηγόρος: ο κ. ΑΘ. ΤΣΙΟΚΑΜΗΣ, πάρεδρος ΝΣΚ

Με την αίτηση αυτή ζητείται η αναίρεση της υπ' αριθμ. 973/1991 αποφάσεως του Τριμελούς Διοικητικού Εφετείου Πειραιώς με την οποία έγινε δεκτή έφεση του αναιρεσιβλήτου κατά της υπ' αριθμ. 52/1990 αποφάσεως του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Μυτιλήνης, εξαφανίσθηκε η απόφαση αυτή, στη συνέχεια δε έγινε δεκτή προσφυγή του αναιρεσιβλήτου κατά της υπ' αριθμ. 84/Συν.20/26.5.1989 αποφάσεως της Τοπικής Διοικητικής Επιτροπής του Υποκαταστήματος Ι.Κ.Α. Μυτιλήνης, μεταρρυθμίστηκε η απόφαση αυτή και κρίθηκε τελικώς ότι το ποσοστό ασφαλιστικής αναπηρίας του αναιρεσιβλήτου ανερχόταν σε 51% προερχόμενο κατά κύριο λόγο από εργατικό ατύχημα για το χρονικό διάστημα από 1.1.1989 έως 31.12.1990.

Στο άρθρο 28 παρ. 2 του αν.ν. 1846/1951, όπως αυτό συμπληρώθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 4476/1965 (103 Α') και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 11 του ν. 1759/1988 (50 Α') ορίζεται ότι: «Ο ασφαλισμένος θεωρείται ανάπηρος... αν λόγω πάθησης ή βλάβης ή εξασθένησης σωματικής ή πνευματικής μεταγενέστερης της υπαγωγής του στην ασφάλιση ή προγενέστερης που επιδεινώθηκε σημαντικά, εξάμηνης το λιγότερο κατά ιατρική πρόβλεψη διάρκειας, δεν μπορεί να κερδίζει από εργασία που ανταποκρίνεται στις δυνάμεις, τις δεξιότητες, τη μόρφωση και τη συνηθισμένη επαγγελματική του απασχόληση περισσότερο από το ένα τρίτο (1/3) του ποσού που συνήθως κερδίζει στην ίδια περιφέρεια και επαγγελματική κατηγορία σωματικά και πνευματικά υγιής άνθρωπος της ίδιας μόρφωσης. Αν ο ασφαλισμένος μπορεί να κερδίζει με τις προϋποθέσεις και όρους που ορίζονται στο προηγούμενο εδάφιο πάνω από το ένα τρίτο (1/3), όχι όμως περισσότερο από το μισό (1/2) του ποσού, που κερδίζει σωματικά και πνευματικά υγιής άνθρωπος της ίδιας μόρφωσης, δικαιούται σύνταξη μερικής αναπηρίας ίσης με τα 75% της σύνταξης που του αναλογεί. Ο ασφαλισμένος που έχει συμπληρώσει το 55^ο έτος της ηλικίας του, εφ' όσον με τις προϋποθέσεις και όρους που ορίζονται στο πρώτο εδάφιο μπορεί να κερδίζει περισσότερο από το μισό (1/2), όχι όμως και από τα 2/3 του ποσού που κερδίζει σωματικά και πνευματικά υγιής άνθρωπος της ίδιας μόρφωσης, δικαιούται σύνταξη μερικής αναπηρίας ίσης με τα 50% της σύνταξης που του αναλογεί». Περαιτέρω, σύμφωνα με την ίδια διάταξη του άρθρου 28 παρ. 2 αν.ν. 1846/1951, σε συνδυασμό προς το άρθρο 34 παρ. 1 του νόμου αυτού, ο ασφαλισμένος του ΙΚΑ δικαιούται συντάξεως λόγω αναπηρίας από εργατικό ατύχημα, χωρίς να συντρέχουν χρονικές προϋποθέσεις, εφόσον κατά την κρίση των υγειονομικών οργάνων του Ιδρύματος ως προς το ζήτημα αυτό, υπέστη βλάβη της υγείας του, συνεπεία βίαιου συμβάντος επελθόντος κατά την εκτέλεση της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής, η οποία βλάβη έχει ως συνέπεια, ενόψει των κριτηρίων του νόμου, βιοποριστική ανικανότητα σε ποσοστό που δικαιολογεί την παροχή. Κατά την έννοια των διατάξεων αυτών, ο ασφαλισμένος του

ΙΚΑ δικαιούται να λάβει ασφαλιστική παροχή όχι μόνο όταν η βλάβη από το ατύχημα επέφερε καθυπέρ την αναπηρία του σε ποσοστό που δικαιολογεί τη χορήγηση της παροχής, αλλά και όταν η βλάβη από το ατύχημα επέφερε το ίδιο αποτέλεσμα λόγω της προηγούμενης γενικότερης καταστάσεως της υγείας του ασφαλισμένου, η οποία όμως δεν το εμπόδιζε να εργασθεί μέχρι την επέλευση του ατυχήματος (Σ.Ε. 3331/1986 2110/1989, 833/1997). Εξάλλου οι υγειονομικές επιτροπές του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι αρμόδιες για την από ιατρικής απόψεως διαπίστωση της φύσεως, των αιτίων, της εκτάσεως και της διάρκειας της σωματικής και πνευματικής παθήσεως ή βλάβης του ασφαλισμένου, οι δε γνωματεύσεις αυτών, είναι, ως προς τα ανήκοντα στην αρμοδιότητα αυτών τεχνικής φύσεως θέματα, δεσμευτικές για τα αρμόδια για την απονομή της παροχής αυτής ασφαλιστικά όργανα και περαιτέρω για τα διοικητικά δικαστήρια, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 6 παρ. 1, 14 παρ. 4, 27 και επομ. του Κανονισμού Ασφαλιστικής Αρμοδιότητας του Ι.Κ.Α. (Α.Υ.Ε. 57440/13.1-7.2.1938 –33Β’).

Στην προκειμένη περίπτωση με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση έγιναν δεκτά τα εξής πραγματικά περιστατικά: Ο αναιρεσίβλητος, ασφαλισμένος στο αναιρεσεϊόν Ίδρυμα με την επαγγελματική ειδικότητα του εργάτη οικοδομών, έλαβε επίδομα αναπροσαρμογής από 27.12.1985 έως 31.12.1987 και σύνταξη μερικής αναπηρίας από 1.1.1998 έως 31.12.1988 διότι παρουσίαζε παθήσεις οφειλόμενες σε εργατικό ατύχημα. Στη συνέχεια, προκειμένου να κριθεί αίτημα του αναιρεσίβλητου περί παρατάσεως της συνταξιοδοτήσεώς του παραπέμφθηκε τελικώς ενώπιον της Δευτεροβαθμίου Υγειονομικής Επιτροπής η οποία με την υπ’ αριθμ. 31/1989 γνωμάτευσή της αποφάνθηκε ότι αυτός παρουσίαζε μετατραυματική δυσκαμψία 2^{ης} και 3^{ης} μεταταρσιοφαλαγγικής αρθρώσεως δεξιά, ενοχλήματα αυχενάλγας οσφυαλγίας άνευ αντικειμενικών ευρημάτων και προσδιόρισε το ποσοστό ανατομοφυσιολογικής βλάβης σε 15% οφειλόμενο στο ατύχημα για το χρονικό διάστημα από 1.1.1989 έως 31.12.1990, αναφέροντας παράλληλα ότι προϋπήρχε της ασφαλίσεως Δ.Ο. λεύκωμα κερατοειδούς με απώλεια οράσεως από νεογνικής ηλικίας (ποσοστό 30%) χωρίς επιδείνωση. Με βάση την γνωμάτευση αυτή ο Διευθυντής του Υποκαταστήματος Ι.Κ.Α. Μυτιλήνης με την 04/χ30/27.2.1989 απόφασή του διέκοψε από 1.1.1989 την καταβολή των παροχών κλάδου συντάξεως του αναιρεσίβλητου ελλείψει ασφαλιστικής αναπηρίας. Το ίδιο δέχθηκαν τόσο η Τοπική Διοικητική Επιτροπή του ιδίου Υποκαταστήματος του Ι.Κ.Α. με την υπ’ αριθμ. 84/Συν.20/26.5.1989 απόφασή της όσο και το Διοικητικό Πρωτοδικείο Μυτιλήνης, ενώπιον του οποίου προσέφυγε ο αναιρεσίβλητος κατά της αποφάσεως της Τοπικής Διοικητικής Επιτροπής, Ειδικότερα, το δικάσαν Διοικητικό Πρωτοδικείο έκρινε ότι η αρχική οφθαλμολογική πάθηση του αναιρεσίβλητου δεν μπορούσε να ληφθεί υπόψη για το χαρακτηρισμό του ως ασφαλιστικώς αναπήρου κατά το επίδικο χρονικό διάστημα (1.1.1989 έως 31.12.1990), αφού η πάθηση αυτή δεν είχε επιδεινωθεί κατά τα βεβαιούμενα στη γνωμάτευση της Δευτεροβαθμίου Υγειονομικής Επιτροπής και ότι η περίπτωση του αναιρεσίβλητου έπρεπε να κριθεί μόνον ενόψει του ποσοστού 15% που του είχε προσδώσει το εργατικό ατύχημα, κατέληξε δε στην κρίση ότι ο αναιρεσίβλητος δεν ήταν ασφαλιστικώς ανάπηρος. Αντιθέτως, το δικάσαν Διοικ. Εφετείο, το οποίο επελήφθη εφέσεως του αναιρεσίβλητου, δέχθηκε την έφεση με το αιτιολογικό ότι ενόψει των παθήσεών του που οφείλονται σε αίτια μεταγενέστερα της υπαγωγής του στην ασφάλιση και εντοπίζοντο στα κάτω άκρα και τη σπονδυλική στήλη και καθιστούσαν δυσχερείς τις κινήσεις του, του είδους και της φύσεως του επαγγέλματός του ως εργάτη οικοδομών, το οποίο απαιτεί ακμαίες σωματικές δυνάμεις και των συνθηκών που επικρατούσαν στην αγορά εργασίας κατά το επίδικο χρονικό διάστημα, οι οποίες δεν ήταν ευνοϊκές γι’ αυτόν, λόγω της προτιμώσεως υγιών ατόμων ου ανταποκρίνοντο καλύτερα στις απαιτήσεις των χειρονακτικών γενικά εργασιών, και λόγω της προηγούμενης γενικότερης καταστάσεως του αναιρεσίβλητου (απώλεια οράσεως ΔΟ με ποσοστό ιατρικής βλάβης 30%) από την οποία όμως αυτός δεν εμποδιζόταν να εργασθεί, η βλάβη από το ατύχημα είχε ως αποτέλεσμα γι’ αυτόν, παρά την μέση ηλικία του (50 ετών), να μη μπορεί να κερδίζει από το επάγγελμα που μπορούσε να κερδίζει σωματικά και πνευματικά υγιής άνθρωπος με την ίδια μόρφωση στην ίδια επαγγελματική κατηγορία και, συνεπώς, εδικαιούτο συντάξεως μερικής αναπηρίας από 1.1.1989 μέχρι 31.12.1990. Με τις σκέψεις δε αυτές το δικάσαν δικαστήριο δέχθηκε την έφεση του αναιρεσίβλητου εξαφάνισε την πρωτόδικη απόφαση στη συνέχεια δε δέχθηκε την

προσφυγή του αναιρεσιβλήτου τροποποίησε την υπ' αριθμ. 84/Συν.20/26.5.1989 απόφαση της Τοπικής Διοικητικής Επιτροπής του Υποκαταστήματος Ι.Κ.Α. Μυτιλήνης και καθόρισε το ποσοστό ασφαλιστικής αναπηρίας του αναιρεσιβλήτου σε 51% για το χρονικό διάστημα από 1.1.1989 μέχρι 31.12.1990 προερχόμενο κατά κύριο λόγο από εργατικό ατύχημα. Η κρίση αυτή του δικάσαντος διοικητικού Εφετείου αιτιολογείται νομίμως και επαρκώς, διότι διατυπώθηκε αφού προηγουμένως το δικάσαν δικαστήριο συνεξέτιμησε τη συνολική κατάσταση της υγείας του αναιρεσιβλήτου τη διαμορφωθείσα δηλαδή τόσο λόγω των προϋφισταμένων παθήσεών του όσο και λόγω του επισυμβάντος ατυχήματος ενόψει των ποσοστών ανατομοφυσιολογικής βλάβης που του προσέδωσε η Δευτεροβάθμια Υγειονομική Επιτροπή, αλλά και των λοιπών νομίμων κριτηρίων. Επομένως τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα με την υπό κρίση αίτηση, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα. (1)

(1) απορρίπτει αίτηση για αναίρεση της 973/1991 απόφασης Διοικητικού Εφετείου Πειραιώς.